

องค์ความรู้
จิตอาสา
อาเซียน

เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน

วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2562 เวลา 12.30-16.30 น.

ห้องประชุมอเนกประสงค์
ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

รศ.บว. สุริยเดช ทริปาดี
ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

พศ.ดร.ธีระ นงเปี่ยม
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์
ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.)

คุณธรรมการอยู่ร่วมกันในอาเซียน (proceeding จากงานประชุม)

คำนำ

8 สิงหาคม 2562 การรวมตัวกันในนาม “อาเซียน” ได้ดำเนินมาถึงปีที่ 52 โดยแนวคิดเรื่องอาเซียนส่วนมากเป็นการเชื่อมโยงระดับมหภาพในรูปแบบของนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ อีกทั้งความเป็นอาเซียนก็มีความท้าทายอยู่ เนื่องจากเป็นหน่วยทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมา ด้วยความพยายามหลอมรวมความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองของประเทศในภูมิภาคนี้เข้าไว้ด้วยกัน

คำถามที่น่าสนใจคือ นอกเหนือจากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงมหภาพแล้ว มีคุณค่าใดที่สามารถเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนเข้าไว้ด้วยกันได้อีก ซึ่งศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินโครงการศึกษาวิจัยการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่าความห่วงใยและการแบ่งปัน (Caring and Sharing) เป็นคุณค่าสำคัญที่เชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนซึ่งจากข้อค้นพบนี้ นำมาสู่การดำเนินโครงการวิจัยจิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากมองว่าประเด็น “จิตอาสา” สะท้อนถึงความห่วงใยและการแบ่งปัน อีกทั้งเป็นประเด็นที่เชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนที่มีความหลากหลายเข้าด้วยกันได้ และผลการศึกษาจากโครงการวิจัยนี้ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้นำมาเรียบเรียงเป็นหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจเรื่อง “จิตอาสา” ในประเด็นนิยามความหมาย พัฒนาการ บทบาทของภาครัฐและภาคประชาสังคมต่องานจิตอาสา จาก 10 ประเทศอาเซียน

ประเด็นคำถามที่น่าสนใจและชวนคิดต่อหลังจากเข้าใจว่า “จิตอาสา” เป็นชุดคุณค่าร่วมที่สำคัญในการเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนเข้าด้วยกันแล้ว คือทิศทางในอนาคตของการใช้พลังจิตอาสาเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนจะเป็นอย่างไร ซึ่งจากคำถามนี้ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ร่วมกับสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเสวนาวิชาการ “จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน” เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2562 ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ประเด็นร่วมที่เกิดจากการเสวนาครั้งนี้ คือการทำให้เห็นว่าการเชื่อมร้อยภูมิภาคอาเซียนด้วยจิตอาสานั้น ภาคประชาชน คือภาคส่วนสำคัญของการขับเคลื่อน และในเวทีเสวนานี้ยังเป็นการร่วมกันให้ความหมายของจิตอาสาในมิติที่ลึกซึ้ง ตั้งแต่ระดับบุคคลที่กระบวนกรจิตอาสาไปสู่การพัฒนามิติด้านในที่มีผลต่อจิตสำนึกของบุคคลที่คำนึงถึงเพื่อนมนุษย์และส่วนรวม ไปจนถึงระดับสังคมที่กิจกรรมจิตอาสาเปิดพื้นที่ของการเรียนรู้ร่วมกันและยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข

คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

กันยายน 2562

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมาในการดำเนินงาน	1
สรุปประเด็นเสวนาวิชาการ “จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจและก้าวไปด้วยกัน”	3
• กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม	3
• เสวนาวิชาการ: จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน”	5
• เวทีเปิดตัวหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน”	16
ภาคผนวก	22
• ก รายละเอียดโครงการ	22
• ข กำหนดการ	24
• ค ผลประเมินการจัดงาน	25

โครงการเสวนาวิชาการ“จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจและก้าวไปด้วยกัน”

วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2562 เวลา 12.30-16.30 น.

ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

จัดโดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ที่มาและความสำคัญ

การรวมตัวกันในนามอาเซียนได้ดำเนินมาถึงปีที่ 50 เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 โดยแนวคิดเรื่องอาเซียนส่วนมากเป็นการเชื่อมโยงระดับมหภาพในรูปแบบของนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ และความ เป็น “อาเซียน” เองก็มีความท้าทายอยู่ เนื่องจากเป็นหน่วยทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมา ด้วยความพยายามหลอมรวมความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองของประเทศในภูมิภาคนี้เข้าไว้ด้วยกัน

นอกเหนือจากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศแล้ว คำถามที่น่าสนใจคือมีชุดคุณค่าใดที่สามารถเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนเข้าไว้ด้วยกันได้อีก ในปี พ.ศ.2556 ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินโครงการศึกษาวิจัยการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยมีการวิเคราะห์คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์สำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แยกตามเป้าหมายและพันธกิจของประชาคมอาเซียนตามที่ระบุไว้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Roadmap for ASEAN Community 2015) โดยใน ส่วนของเสาหลักด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) คุณธรรมที่พึงประสงค์เรื่องหนึ่งที่มีนัยสำคัญ คือความห่วงใยและการแบ่งปัน (Caring and Sharing)

จากข้อค้นพบดังกล่าวนำมาสู่การดำเนินโครงการวิจัยจิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร ในปี พ.ศ.2559-2560 ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากมองว่าประเด็น “จิตอาสา” เป็นคุณธรรมที่สะท้อนถึงความห่วงใยและการแบ่งปัน และเป็นประเด็นที่สามารถเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนที่มีความหลากหลายเข้าด้วยกันได้

ผลการศึกษาจากโครงการวิจัยนี้ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) นำมาเรียบเรียงเป็นหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” ซึ่งเป็นทำความเข้าใจเรื่อง “จิตอาสา” ในประเด็นนิยามความหมาย พัฒนาการ บทบาทของภาครัฐและภาคประชาสังคมต่องานจิตอาสา จาก 10 ประเทศอาเซียน ซึ่งประกอบไปด้วย กัมพูชา ไทย บรูไน ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย

ประเด็นคำถามที่น่าสนใจและชวนคิดต่อหลังจากเข้าใจว่า “จิตอาสา” เป็นชุดคุณค่าร่วมที่สำคัญในการเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนเข้าด้วยกันแล้ว คือทิศทางในอนาคตของการใช้พลังจิตอาสาเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนจะเป็นอย่างไร

จากคำถามดังกล่าว ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเสวนาวิชาการ “จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน” โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียน และทิศทางในอนาคต
2. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” สู่สาธารณะ

2. ขอบเขตการดำเนินงาน

2.1 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยองค์กรที่ทำงานในประเด็นอาเซียนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวม 70 คน

2.2 กำหนดจัดงาน วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2562 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียน และทิศทางในอนาคต

3.2 เกิดการเผยแพร่องค์ความรู้จากหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” สู่สาธารณะ เพื่อจุดประกายให้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตอาสาในฐานะชุดคุณค่าที่เชื่อมร้อยผู้คนในอาเซียน

4. รูปแบบการดำเนินงาน

รูปแบบการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยเวทีเสวนาวิชาการ และเวทีนำเสนอองค์ความรู้จากหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” ประเด็นนำเสนอในงานประกอบไปด้วย

4.1 เสวนาวิชาการ: จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน” แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียนและทิศทางในอนาคต

4.2 เวทีเปิดตัวหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” นำเสนอประสบการณ์การลงพื้นที่ศึกษาองค์กรที่ขับเคลื่อนงานจิตอาสาในอาเซียน และข้อค้นพบจากการศึกษาของคณะนักวิจัยในโครงการวิจัยจิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร

กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมงานเสวนา

ท่านทูตอดีตกดี ภาณุพงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและประธานคณะกรรมการด้านการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณธรรมกับต่างประเทศ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

สรุปประเด็น นางสาวเปรมกมล สมใจ นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม

ท่านทูตอดีตกดี ภาณุพงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและประธานคณะกรรมการด้านการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณธรรมกับต่างประเทศ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ในนามศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอขอบคุณที่ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านได้ให้ความสนใจและสละเวลามาร่วมงานในวันนี้ ขอชมเชยคณะจัดงานที่เลือกวันจัดงานตรงกับวันอาเซียน (8 สิงหาคม) และประเทศไทยได้ทำหน้าที่เป็นประธานอาเซียนในปี

ดังที่ทุกท่านทราบกันดีว่าการรวมตัวกันในนามประชาคมอาเซียน บัดนี้ได้ดำเนินมาถึงปีที่ 52 ซึ่งกลไกการเชื่อมร้อยของประชาคมอาเซียน ประกอบไปด้วย 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

ในส่วนของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมนั้น ประเด็นคุณธรรมเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความละเอียดอ่อนและมีความสำคัญในการเชื่อมร้อยประชาคมอาเซียนเข้าด้วยกัน โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ศึกษาวิจัยการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน และพบว่าประเด็นคุณธรรมเรื่องหนึ่งที่มีนัยสำคัญคือความห่วงใยและการแบ่งปัน (Caring and Sharing)

จากข้อค้นพบดังกล่าวนำมาสู่การดำเนินโครงการวิจัยจิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร ในปี พ.ศ. 2559-2560 ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากพิจารณาแล้วว่าประเด็น “จิตอาสา” เป็นคุณธรรมที่สะท้อนถึงความห่วงใยและการแบ่งปัน และเป็นประเด็นที่สามารถเชื่อมโยงผูกใจให้ผู้คนในภูมิภาคอาเซียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้าด้วยกันได้

ผลการศึกษาจากโครงการวิจัยนี้ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้นำมาเรียบเรียงเป็นหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” ซึ่งเป็นการทำความเข้าใจเรื่อง “จิตอาสา” ในประเด็นนิยามความหมาย พัฒนาการ บทบาทของภาครัฐและภาคประชาสังคมต่องานจิตอาสา จาก 10 ประเทศอาเซียน

ประเด็นคำถามสำคัญต่อไป หลังจากเข้าใจว่า “จิตอาสา” เป็นชุดคุณค่าร่วมที่สำคัญในการเชื่อมโยงผู้คนในภูมิภาคอาเซียนแล้ว คือทิศทางในอนาคตของการขับเคลื่อนพลังจิตอาสาในภูมิภาคอาเซียนจะเป็นอย่างไร

จากคำถามข้างต้น ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเสวนาวิชาการ **“จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน”** โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียนและทิศทางในอนาคต รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้จากหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” สู่สาธารณะ

รูปแบบการดำเนินงานครั้งนี้ ประกอบไปด้วย

1. เสวนาวิชาการ: จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน” แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียนและทิศทางในอนาคต

2. เวทีเปิดตัวหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” นำเสนอประสบการณ์การลงพื้นที่ศึกษาองค์กรภาคประชาสังคมที่ขับเคลื่อนงานจิตอาสาในอาเซียน และข้อค้นพบจากการศึกษาของคณะนักวิจัยในโครงการวิจัยจิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร

ผมมีความเชื่อมั่นว่าเรื่องความรู้ ประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ ท่านอาจารย์ และผู้เข้าร่วมงานเสวนาครั้งนี้ จะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงแนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียน และทิศทางในอนาคต รวมทั้งจุดประกายให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของ “จิตอาสา” ในฐานะชุดคุณค่าที่เชื่อมโยงความหลากหลายของผู้คนในภูมิภาคอาเซียนให้อยู่ร่วมกันอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการสร้างสังคมสันติสุข และสนองต่อคำขวัญในโอกาสเฉลิมฉลองอาเซียนครบรอบ 52 ปี “ร่วมมือ ร่วมใจ ก้าวไกล ยั่งยืน”

ในโอกาสนี้ ผมในนามของศูนย์คุณธรรม ขอต้อนรับทุกท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า นอกเหนือจากที่ท่านได้รับฟังความคิดเห็นและความรู้จากวิทยากรแล้ว สิ่งที่ศูนย์คุณธรรมประสงค์เป็นอย่างยิ่งคืออยากได้ยิน ได้ฟัง ได้เรียนรู้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกท่าน ในมุมมองที่ต่างออกไปจากศูนย์คุณธรรมที่เป็นภาคราชการ ว่าชาวไทยที่ต่างอาชีพ หลากหลายสาขามีความคิดเห็นอย่างไร มีมุมมองอย่างไรต่ออาเซียน เพื่อเป็นพลังสำคัญในการ

ขับเคลื่อนอาเซียน และร่วมกับประเทศอื่นในอนาคต ขอต้อนรับท่านผู้มีความสนใจทุกท่านด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง
ขอบคุณครับ

เสวนาวิชาการจิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน

วิทยากร

ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.)

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ดำเนินรายการโดย คุณพรวิไล ลาภนาดี ผู้ประกาศข่าวและพิธีกรจากไทยพีบีเอส

สรุปประเด็น นางสาวเปรมกมล สมใจ นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม

ถอดเทป นางสาวอุริชยา ภูวญาณ เจ้าหน้าที่โครงการ

ประเด็นเสวนา

- 1) “อาเซียนในฐานะผู้สร้างสรรค์สันติภาพ” โดย ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) “อาสา-อาเซียน” โดย คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.)
- 3) “จิตอาสา: หัวใจของมนุษย์ที่สมบูรณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม” โดย รศ.นพ. สุริยเดว ทรีปาตี

การเสวนานี้เป็นการถอดความคิดในการขับเคลื่อนการทำงานด้านจิตอาสาของอาเซียนในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกัน

ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพเงื่อนไขสำคัญของการมีสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดและการมีสันติภาพเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากอาเซียนมีความหลากหลาย ซึ่งในอดีตเคยมีการเปรียบเทียบไว้ว่าเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เหมือนคาบสมุทรบอลข่าน ซึ่งเป็นดินแดนที่มีความขัดแย้ง มีความหลากหลาย เหตุจากการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ก็มาจากคาบสมุทรบอลข่าน

แต่ในความหลากหลายและมีความขัดแย้งกัน ทำไมสันติภาพถึงเกิดขึ้น สันติภาพที่เกิดขึ้นเป็นอานิสงค์และเป็นคุณูปการจากการรวมตัวของอาเซียนนั่นเอง อาเซียนได้ก่อตั้งเมื่อ 51 ปีที่แล้ว ในวันที่ 8 สิงหาคม 2510 การเกิดขึ้นของอาเซียน เกิดจากความกังวลของผู้นำอาเซียน เนื่องจากความกลัวลัทธิคอมมิวนิสต์ และความกังวลของการเผชิญหน้าระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซียที่รุนแรง ความกังวลนี้จึงเกิดคำถามว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ภูมิภาคที่มีทั้งความหลากหลาย ความขัดแย้ง และลัทธิคอมมิวนิสต์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องนั้นอยู่ร่วมกันได้ จึงก่อตั้งอาเซียนเพื่อเป็นการหาแนวทางให้ประเทศคอมมิวนิสต์ไม่รุกรานประเทศอื่น และเพื่อเป็นการสร้างสันติสุข ให้ประเทศที่มีความขัดแย้งเกิดสันติ มีการบอกร่วมมือ และบุคคลสำคัญที่ควรกล่าวถึงคือ ดร.ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยในสมัยการก่อตั้งอาเซียน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดึงผู้นำและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จาก 4 ประเทศ มาประชุมพูดคุย และลงนามข้อตกลงที่บางแสน เพื่อมองหารอบความร่วมมือ

สิ่งที่เป็แนวทางที่ให้อาเซียนสามารถเกาะกลุ่กันได้มาตลอด คือสิ่งที่เรียกว่ “วิถิอาเซียน” คือความไม้เป็แนวทาง ไม้เน้นตัวบทกฎหมาย สร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ ถ้หาฉันทมติหรือตกลงกันไม้ได้ จะใช้หลัก “Agree to disagree” และไม้แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ไม้เช่นนั้นอาเซียนอาจเกิดความแตกแยกไปนานแล้ว ซึ่งทุกวันนี้อาเซียนเองได้ก้าวมาไกล จากที่เคยมีการเปรียบเทียบว่เป็ภูมิภาคบอลข่านของเอเชีย อาเซียนได้กลายมาเป็สิ่งที่นักวิชาการได้กล่าวว่ เป็ “ระบบนิเวศแห่งสันติภาพ (Ecosystems of peace)” เป็เงื่อนไขให้อาเซียนเกิดความก้าวหน้าต่อไป

อาเซียนจะก้าวไปอย่างไร อาเซียนมี Blueprint 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม จากการการประชุมสุดยอดอาเซียนไปในปีนั้ สิ่งที่เน้นคืออาเซียนที่มีประชาชนเป็ศูนย์กลาง ปัญหาของอาเซียน คือการขาดสำนึกของประชาชน สำนึกของการเป็คนภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งจะทำอย่างไรจึงจะทำให้เกิดสำนึกของการเป็ภูมิภาคนิยม ไม้จำเป็นต้องเริ่มจากผู้นำ แม้ว่าส่วนหนึ่งก็จำเป็ที่ต้องเริ่มจากผู้นำ แต่ต้องมาจากรากฐานของประชาชนด้วย ซึ่งได้มีนักวิชาการนำเสนอการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การเป็เจ้าภาพจัดฟุตบอลโลก หรือการเป็เจ้าภาพจัดแข่งขันกีฬาระดับโอลิมปิก คนในอาเซียนจะได้มีสำนึกร่วมกัน รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน

สิ่งหนึ่งที่อยากเน้นย้ำ คือความเชื่อมโยงทางกายภาพ (โครงข่ายการเชื่อมโยงทางคมนาคม ถนน สะพาน ข้ามแม่น้ำโขง รถไฟความเร็วสูง) เป็การทำให้คนสามารถข้ามพรมแดน ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระดับประชาชนถึงประชาชน People to people และการเชื่อมโยงทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็พื้นฐานสำคัในการเชื่อมโยงถึงความหลากหลาย ซึ่งเป็สิ่งที่ร้อยเรียงความหลากหลายให้เป็อันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

นำเสนอในมุมมองของภาคประชาสังคม อาเซียนได้มีกฎบัตรอาเซียน ซึ่งเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญของอาเซียน และในธรรมนูญของอาเซียนเน้นประชาชนเป็ศูนย์กลาง แต่ปฏิเสธไม้ได้ว่าในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ในเชิงของกลไกที่เป็ทางการยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในส่วนของภาคประชาสังคมในอาเซียนได้มีความพยายามในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพูดคุยกับปัญหาที่ประชาชนอาเซียนได้พบเจอ และจะมีเวทีของภาคประชาสังคม คือเวที ASEAN Peoples' Forum

ตั้งแต่ ค.ศ. 2005 เป็นต้นมา เมื่อใดที่มีการประชุม ASEAN Summit ก็จะมีการจัดเวที ASEAN Peoples' Forum คู่ขนานกันไป ซึ่งในปีนั้จะจัดเวทีขึ้นไทย ระหว่างวันที่ 10-12 กันยายน 2562 ซึ่งจะมีภาคประชาสังคมในอาเซียนประมาณ 1,000 คน มารวมกันในงาน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือต้องการเชื่อมประชาชนต่อประชาชน People to people ภายใต้กฎบัตรอาเซียนที่มีประชาชนเป็ศูนย์กลาง และเพื่อนำเสนอประเด็นปัญหาที่ทำทลายในอาเซียน ซึ่งในอาเซียนมีปัญหาที่ทำทลายหลากหลายประเด็น เช่น สันติภาพ กรณีของโรฮิงญา สิ่งแวดล้อม การละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็ปัญหาที่ต้องมีทั้งภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามาแก้ไข

ในส่วนของมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.) ใช้คำว่า Volunteer journey เพื่อความพยายามให้ประชาชนในอาเซียนมีความเป็นอาสาสมัครอย่างไร้พรมแดน ใครก็สามารถเป็นได้ เริ่มจากการเรียนรู้รากเหง้าคุณค่าการอยู่ร่วมกัน เพื่อสร้างประวัติศาสตร์ไร้พรมแดน ไม่เห็นด้วยกับความรุนแรง และการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมสันติภาพของประชาชน ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีสปีริตของความเข้าใจ ความรัก กัลยาณมิตร เคารพความหลากหลาย ศักดิ์ศรีและอัตลักษณ์ ซึ่งเป็น Core value (ค่านิยมหลัก) ในการขับเคลื่อน

ที่ผ่านมา เราพยายามเชิญชวนคนรุ่นใหม่ของอาเซียนเข้ามาร่วมงานกัน เพื่อที่จะได้เรียนรู้ประเด็นท้าทาย และในขณะเดียวกันเมื่อเจอปัญหาท้าทายร่วมกันจะแก้ไขปัญหาอย่างไรโดยไม่ใช้ความรุนแรง สิ่งที่พบ คือคนรุ่นใหม่เหล่านี้กลับไปมีบทบาทสำคัญในเชิงของการทำงานเป็นอาสาสมัคร และที่สำคัญการทำงานอาสาสมัครไม่แค่การลุกขึ้นมาทำดี แต่เป็นการเชื่อมประชาชนสู่ประชาชน และจะดำเนินการในส่วนของประชาสังคมอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมองถึงกลไกด้วย อาเซียนได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพูดคุย นำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะร่วมกันได้อย่างไร เพราะฉะนั้นการจัดเวทีคาดหวังว่าภาคประชาชนสังคมจะมาร่วมกันนำเสนอประเด็น และทางออกในนามของประชาชน สิ่งที่เราคาดหวังคือการ Dialogue (สนทนา) ร่วมกันระหว่างภาครัฐกับประชาชน

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

จากที่ฟังทุกท่านกล่าวมา ทุกท่านทราบกันดีว่าเมืองศรีเทพกำลังจะขึ้นเป็นเมืองมรดกโลก แต่ครั้งตั้งแต่ก่อนจะมีลายลักษณ์อักษร ก่อนยุคสุโขทัย ชนเผ่าไทยที่มีต้นกำเนิดก่อนยุคสุโขทัย มีกระบวนการมาตั้งแต่สมัยยุค

ทวารวดี ซึ่งมีต้นกำเนิดมาจากขอมหรืออาจจะก่อนยุคขอม แต่การเปลี่ยนแปลงเมืองศรีเทพ ตั้งแต่เป็นรัฐที่มีแผ่นดินจนมีการเติบโต เศรษฐกิจการค้า แล้วได้ย้ายจากความเจริญไปสู่รัฐชายฝั่ง ก็นำมาสู่ละโว้ มาสู่ลพบุรี มาสู่อยุธยา จนมาสู่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเราจะเห็นถึงวิวัฒนาการ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในยุคสมัยที่ต่อเนื่องกันมา ทำให้เห็นถึงความเป็นพหุวัฒนธรรม และขณะนี้เรากำลังเจอกับพหุเจนเรชัน ซึ่งข้ามยุคตั้งแต่สมัยก่อนมาเป็นยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ยุคเบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) จนมาสู่ยุคเจน อัลฟา (Gen Alpha) ซึ่งมีความหลากหลายที่กำลังเกิดขึ้น

หมอเคยมีโอกาสดูร่วมพูดคุยกับผู้นำทางศาสนา ผู้นำทางจิตวิญญาณ ได้เสนาไว้ตะกลมร่วมกัน บนความต่างของศาสนา แต่มีประเด็นร่วมเกิดขึ้น ที่จังหวัดอุดรธานีมีพิพิธภัณฑสถาน ซึ่งเกิดจากการค้าไทย-จีน คนที่เป็นเชื้อสายจีนที่ได้มาอาศัยที่จังหวัดอุดรธานีและได้พัฒนาพิพิธภัณฑสถานขึ้นมา ซึ่งเขานับถือศาสนาพุทธ ในขณะที่อุดรธานีมีทั้งมุสลิมและคริสต์ แต่ต่างศาสนาก็ออยู่ร่วมกันได้ ซึ่งตัวร่วมที่เกิดขึ้นคือระบบคุณธรรม

เคยมีประสบการณ์ตรงในตอนสลายสี่เสือเหลือง-แดง ในความแตกต่างบางเรื่อง แต่ก็มิจุดร่วมในบางเรื่อง เช่น ในกรณีที่มีการเผาบ้านเผาเมือง มีการจัดเวทีเพื่อจะแก้ไขปัญหานั้นหมอบุ๊ได้เป็นวิทยากรและใช้ปัญหาเป็นตัวตั้ง ซึ่งมีแม่ค้าคนหนึ่งโอดครวญว่าไม่มีใครมาช่วยเขาเลย เพราะรถแม่ค้าที่ขายกล้วยเตี้ยถูกยิงจนไม่มีที่ทำมาหากิน เราจึงไม่คุยถึงปัญหาแต่มาช่วยกันหาทางออกให้แม่ค้าพันทุกซ์ และจะพูดถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ซึ่งจุดร่วมในเวที คือจิตอาสา และในที่สุดทุกคนมาช่วยกัน จุดร่วมของทุกกรณีคือคุณธรรม

ทั้งหมดที่ได้กล่าวมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเปลี่ยนผ่านยุคสมัย การเปลี่ยนผ่านคนยุคก่อนและยุคนี้ ที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง เรื่องของการอยู่ร่วมกันแบบต่างศาสนาของจังหวัดอุดรธานี การแก้ไขปัญหาสี่เสือ มีสิ่งที่เป็นตัวร่วมที่สำคัญคือคุณธรรม เยาวชน คนรุ่นใหม่ที่มีพลังที่สำคัญ ถ้าหากเกิดการรวมตัวของกลุ่มเยาวชน โดยไม่ได้

คำนึงถึงชาติพันธุ์หรือชนชาติ แต่พอมารวมตัวอยู่ที่จุดร่วมเดียวกัน เพื่อก่อการดี จนกลายเป็น “International volunteer” จนทำให้เกิด “We change world change” ถ้าเราเปลี่ยนที่ตัวเราได้ โลกทั้งโลกก็เปลี่ยนได้

หากดูในอาเซียนแล้ว เรามีทั้งพหุวัฒนธรรม ต่างศาสนา พหุเจเนเรชัน ซึ่งตัวร่วมที่ดีที่สุด คือเรื่องของ คุณธรรม คุณธรรมก็คือพฤติกรรมที่ดี ซึ่งพฤติกรรมที่ดีที่สามารถเชื่อมความผูกโยงกันได้ก็คือ “Volunteer journey” จิตอาสา น้ำใจในการแบ่งปัน สามารถสลายสีเสื้อ สลายเจเนเรชัน สลายความเป็นพหุวัฒนธรรม ล้วน ทำให้รู้จักการเป็นผู้ให้

กรณีของโรงพยาบาลเด็ก มีครูฝ่ายปกครองพาเด็กๆ มาเป็นจิตอาสาที่โรงพยาบาล โดยครูเลือกเด็กที่เป็น เด็กดีทำงานแบบหนึ่ง และเลือกให้เด็กเหลือขอมมาทำงานอีกแบบหนึ่ง หมอเลยเสนอให้ครูเลือกเด็กเหลือขอมมาเลย แล้วหมอพาเด็กไปเวิร์ด และส่งเด็กไปเวิร์ดเด็กโต เด็กเลือกไปนั่งกับเด็กป่วยที่อายุใกล้เคียงกัน คือเตียงของเด็กที่เป็น เจ้าชายนิทร่า ซึ่งเด็กคนนี้ได้มองเห็นเด็กเตียงข้างๆ ได้วาดรูป จึงได้ไปขอกระดาษเพื่อมาวาดให้เด็กที่เป็น เจ้าชายนิทร่า เด็กได้เกิดการเรียนรู้ ได้รู้จักการแบ่งปัน และในเดือนถัดไปเด็กก็ขอมมาทำงานจิตอาสาเองโดยครู ไม่ได้บังคับ

คุณพรวิ ลาหนาคี : อะไรคือปัจจัยที่ทำให้กลุ่มจิตอาสา มีพลังในการสร้างความเปลี่ยนแปลง

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

ได้นำเยาวชนประเทศละ 5 คน มาอยู่ในกระบวนการร่วมกัน 1 เดือน ก่อนเข้าร่วมผู้ปกครองของเด็กพม่า มีความกังวล บอกเด็กว่าอย่าเชื่อคนไทยมากนัก เพราะคนไทยเป็นคนทรยศ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับเรื่องราวของ ประวัติศาสตร์ ถึงแม้จะบอกว่าประวัติศาสตร์เหล่านี้ได้เจือจางไปบ้างแล้ว แต่เมื่อกลับไปในพื้นที่จริงๆ ประวัติศาสตร์เหล่านี้ยังถูกถ่ายทอดสู่รุ่นต่อรุ่น หรือจะเป็นน้องจากกัมพูชาที่เล่าบอกว่าในสมัยเด็กๆ เวลาจะออกจากบ้าน พ่อแม่จะพูดว่าอย่าออกไปไกลเดี่ยวคนเวียดนามจะจับ และเรื่องของไทยลาวที่เราคิดมาตลอดว่าเราเป็น พี่น้องกัน แต่เป็นที่น่าแปลกใจว่าทำไมลาวไม่เชียร์ฟุตบอลไทย เพราะประวัติศาสตร์เหล่านี้ยังถูกถ่ายทอดมาเรื่อยๆ และในกรณีของเขาวะวิหาร จะมีเว็บไซต์หนึ่งที่กล่าวว่าไทยเกลียดกัมพูชา กัมพูชาเกลียดไทย ที่เกิดขึ้นจากการ สร้างของคนรุ่นใหม่ สิ่งที่เราพยายามทำ คือความเป็นเพื่อน ในการมาอยู่ร่วมกันจะมีกระบวนการเรียนรู้ **การทำงาน อาสาสมัครเกิดความเป็นกัลยาณมิตร เป็นการลดอคติของตัวเอง และเป็นการเรียนรู้จากพื้นที่จริง** อยู่กับคนพื้นถิ่น ซึ่งกรณีความขัดแย้งไม่ได้เกิดจากประชาชนแต่อาจเกิดจากเหตุผลทางการเมือง

มอส. เริ่มทำงานในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ตั้งแต่ ค.ศ. 2004 อาสาสมัคร อย่างเช่น น้องจากพม่ากลับไป รณรงค์หยุดการค้ามนุษย์ข้ามพรมแดน เพราะในพม่ามีความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ค่อนข้างสูง และมีน้องจากลาวได้ทำ เกี่ยวกับเรื่องการตามหาคุณสมบัติ สมพอน

ภายใต้จิตอาสาที่มีคุณค่าซ่อนอยู่ คือคุณค่าความเป็นมนุษย์ ไม่ว่าจะมาจากไหน ชาติไหน ต้องเคารพถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิขั้นพื้นฐาน จะทำให้ความเป็นจิตอาสาสมบูรณ์แบบ และสามารถเชื่อมโยงประชาชนกับประชาชนได้

อาเซียนได้ก่อตั้งมา 52 ปีแล้ว เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าทัศนคติของรัฐในแต่ละประเทศ ก็ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม ในขณะที่โลกไร้พรมแดนแล้ว คนรุ่นใหม่เองก็จะไม่ยอมคนรุ่นก่อนแล้ว คนรุ่นใหม่จะไปตามวิถีทางของเขา เราในฐานะที่เป็นองค์กรที่คอยสนับสนุนเรื่องเหล่านี้ จะวาง Position ตรงนี้อย่างไร ให้เกิดพื้นที่แบบนี้ขึ้นเรื่อยๆ เราจะทำหน้าที่เป็น Facilitator เพื่ออำนวยความสะดวก ท้ามกลางพื้นที่ Volunteer journey เขาจะเรียนรู้กันเอง แต่ที่สำคัญจะเกิดความไว้วางใจ เชื่อใจ เกิดเครือข่าย และสามารถประสานกันได้เองภายใต้โลกโซเชียลมีเดีย

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ให้ข้อเสนอเพิ่มเติม คือเรื่องจิตอาสาภาคเด็ก ต้องไม่เป็นเรื่องของงานสร้างภาพ แต่ต้องเป็นการให้เกียรติกัน ซึ่งจะสลายพรมแดนได้ ยกตัวอย่าง ท่านทูตประจำประเทศลาว ได้กล่าวว่าเรามักชอบมองเป็นบ้านพี่เมืองน้อง แต่เรามองเราเป็นพี่ แต่ลาวเป็นน้อง Attitude (ทัศนคติ) นี้ไม่ถูกต้อง แต่ความเป็นพี่น้องตรงนี้ต้องเท่ากัน ทัศนคติของเราต้องเปิด

คุณพรวิไล ลาพานาดี : วิธีคิดที่ทำให้คนเห็นความสำคัญสำคัญของอาเซียนจะทำได้อย่างไร

ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายการเมือง หรือภาครัฐมักมีมุมมองต่อองค์กรภาคประชาชน เอ็นจีโอว่าเป็นฝ่ายค้านนอกสภา ถูกกีดกัน การเข้าไปมีส่วนร่วม ทำให้ขาดการเชื่อมต่อกัน แม้ช่วงหนึ่งจะมีการเปิดโอกาสให้เอ็นจีโอเข้ามามากขึ้น แต่เมื่อเปลี่ยนรัฐบาล จึงทำให้ขาดหายไป ทำให้โอกาสของอาเซียนในการเป็น People to people เกิดขึ้นยาก ยังไม่สามารถไปถึงได้ ต้องปรับทัศนคติของรัฐ และต้องใจกว้างเปิดโอกาสเสียงจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

ได้มีโอกาสเป็นคณะกรรมการในเวที ASEAN Peoples' Forum 2009 ตอนนั้นไทยเป็นเจ้าภาพ ปัญหาที่สำคัญ คือทัศนคติของรัฐที่มีต่อเอ็นจีโอ ที่หวาดกลัวภาคประชาสังคม เวทีอาเซียนไม่ได้เปิดให้เข้าร่วม จึงต้องมีเวทีคู่ขนาน ยกตัวอย่าง ประเทศพม่าในช่วงเปลี่ยนผ่าน ได้เปิดโอกาสให้เอ็นจีโอเข้าร่วม แต่ก็มีบางประเทศไม่ได้ยอมรับให้ภาคประชาสังคมเข้าร่วม

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

จากประสบการณ์การเป็นเลขาให้กับการประชุมระหว่างประเทศ ซึ่งมีผู้แทนจาก 40 ประเทศ ได้เรียนรู้ว่าประเด็นสำคัญ คือเราจะทำอะไรให้เกิดการเชื่อมต่อ มีประเด็นสำคัญ คือ Social dialogue ถึงแม้ความคิดเห็นจะไม่เหมือนกัน แต่ก็สามารถที่จะมาร่วมพูดคุยกันได้

ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คงไม่ต้องไปรอให้ภาครัฐเปลี่ยนความคิดหรือวิธีคิด เพราะถ้าจะเปลี่ยนคงเปลี่ยนนานแล้ว แต่ภาคประชาสังคมควรจัดกิจกรรมให้บ่อย ๆ และมีความเข้มแข็งให้เกิดพลัง ไม่ต้องรอภาครัฐ เพราะวิธีคิดคงเปลี่ยนยาก

คุณพรวิไล ลาหนาคี : บทเรียนที่สำคัญจากการทำงานจิตอาสาอาเซียนคืออะไร

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

การเชื่อมระหว่างประชาชนกับประชาชนในอาเซียน ในส่วนของภาคประชาชนเราสามารถทำ Volunteer journey ได้ตลอด อยากให้ทุกคนได้ลองเดินทางเข้าไปรู้จักเพื่อนบ้านประเทศอาเซียน จะได้เห็นทั้งวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คน และในขณะเดียวกันสิ่งที่สำคัญคือเราไปด้วยหัวใจแบบไหน ถ้าไปด้วยความเปิดใจ เคารพกันก็จะได้เรียนรู้อะไรมากมาย และต้องเป็นลักษณะของ Collective ต้องเป็นพื้นที่ร่วม ต้องมีความรู้สึกของความเท่าเทียมกัน และต้อง Touch การเข้าใจอย่างลึกซึ้ง การลงมือปฏิบัติเพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เช่น การเล่นดนตรี ให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำจนทำให้เกิดเป็นกัลยาณมิตร Friendship

ส่วนบทเรียนที่สำคัญ คือ มอส. ทำหน้าที่เป็น Facilitator เพื่อเชื่อมให้เกิดพื้นที่เหล่านี้ให้เกิดขึ้นเยอะ ๆ และเรากำลังจะทำ Volunteer journey ที่ทวาย ซึ่งมีงานหลังรักทวาย ทวายเป็นเมืองที่สวยงาม กำลังจะกลายเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษ มีการลงทุนมากมายที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สิ่งที่เราพยายามทำ คือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชวนเพื่อนจากประเทศต่างๆ เข้าไปเรียนรู้ที่ทวายร่วมกัน และดูว่าจะทำท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรเป็นสภาพแวดล้อมแบบไหน

คุณพรวิไล ลาหนาคี : บทบาทของความเป็นผู้อำนวยการความสะดวก ให้ผู้ใหญ่เข้าใจถึงวิธีคิดของเด็ก เพื่อปรับรูปแบบการทำงานจิตอาสาในโลกยุคใหม่ ควรเป็นแบบใด

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

ควรเริ่มตั้งแต่ในบ้าน การสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณค่า ต่อให้เรามีลูกต่างวัยแต่ให้รับฟังซึ่งกันและกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิด Open mindset จะทำให้ปัญหามากมายคลี่คลายไปด้วย และให้ชวนลูกๆ ไป

ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมจิตอาสา ยกตัวอย่าง การทำงานของศูนย์คุณธรรม ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล และเสถียรธรรมสถาน ที่ได้ทำ MOU ร่วมกัน เราใช้หัวใจของจิตอาสา ให้ทุกคนมาเป็นผู้ให้ ใครมีดีอะไรก็มาเป็นผู้ให้ มาแบ่งปันในสิ่งที่ตนเองถนัด โดยมีคำสำคัญ คือ “Share Care Respects” และมีการจัดการที่เป็นระบบ

ประเทศไทยมีจุดแข็ง คือเป็นคนมีน้ำใจ มีทุนเดิมที่พร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น แต่มีจุดอ่อนคือขาดการจัดการที่เป็นระบบ (System) อย่างกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดใหญ่ ที่มีการหลงใหลน้ำใจ แต่ขาดการจัดการความช่วยเหลือที่เป็นระบบ ไม่มีศูนย์กลาง เป็นการต่างคนต่างทำ

คุณพรวิไล ลาภนาดี : ก้าวต่อไปของงานที่พยายามจะสานต่อจะเป็นอย่างไร

ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ต้องไปถึงระดับรากหญ้าให้ได้ อาเซียนต้องมีค่านิยมที่ใกล้ชิดกับประชาชน ในระดับนโยบายต้องสร้างโครงการหรือสร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดแรงสั่นสะเทือนไปถึงระดับล่าง และระดับภาคประชาชนเองก็ต้องหาทางจัดกิจกรรม มีการเคลื่อนไหวที่เป็นการสร้างพลัง หากฝ่ายการเมืองเห็นว่าระดับล่างมีกำลัง จะหาทางมาเชื่อมโยงว่าจะทำอย่างไรต่อ ส่วนโครงการจิตอาสาถือว่าเป็นกิจกรรมที่ดีในการเริ่มต้น

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

การขับเคลื่อนในภาคประชาสังคมคือการเชื่อมประชาชนต่อประชาชนที่อย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น Volunteer journey การทำกิจกรรมข้ามพรมแดน และนโยบายต้องเปิดให้สามารถทำ Volunteer ข้ามพรมแดนได้ ในส่วนภาคการศึกษา ต้องมีนโยบายชัด ให้ความร่วมมือ และเคารพการเป็นมนุษย์ สักอีก 5-10 ปี ข้างหน้าอาจเกิดการเชื่อมต่อระหว่างภาครัฐกับภาคประชาสังคม ต้องมีเวทีที่ทำร่วมกับรัฐขับเคลื่อนไปด้วยกันกับภาคประชาสังคม ให้ทุกฝ่ายเป็นเจ้าของร่วมกัน

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เรามีน้ำใจ แบ่งปันเป็นทุนเดิม และมีความเป็นเพื่อน ซึ่งเรามีน้ำใจพร้อมช่วยเหลืออยู่แล้ว แต่จุดอ่อนคือขาดการจัดการอย่างเป็นระบบ ส่วนโอกาส คือพลังบวก นอกจากนี้ คนรุ่นใหม่จำนวนหนึ่งที่พร้อมเป็น Individualism (ปัจเจก) ต้องเอาเรื่องจิตอาสา มาเชื่อม บนฐานของกิจกรรม และปลายปีนี้ศูนย์คุณธรรมจะดำเนินการจัดเวที ASEAN Youth forum ทำให้เกิดเวทีคนรุ่นใหม่ ด้วยพลังของจิตอาสา เพื่อเชื่อมโยงและขับเคลื่อนให้เกิดพลังในการก่อการดี

ช่วงแลกเปลี่ยน/ถาม-ตอบ

นางสาวเย็นฤดี วงศ์พุดม มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม

เดิมเคยทำงานเป็นอาสาสมัคร และได้รับโจทย์ในการทำค่ายอาสาพัฒนา รู้สึกมีพลังมาก แต่ด้วยตัวคนเดียว จึงต้องอาศัยอาสาสมัคร ดำเนินการได้ 3 ปี เกิดอาสาสมัครจำนวนมาก และมีพลังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ในสมัยรัฐบาลคุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ มีความพยายามทำเรื่องภาคประชาสังคม มีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีศูนย์คุณธรรมที่ทำเรื่องตลาดนัดคุณธรรม ในขณะนั้นมีจิตอาสาเกิดขึ้นทั่วประเทศ แต่ด้วยการเมืองและการขาดความเข้าใจของ พม. จึงไม่เกิดการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ความคิดต้องเป็นระบบจึงจะสร้างอาสาสมัครเต็มประเทศได้ รวมทั้งต้องมีรัฐบาลและคนที่เข้มแข็ง โดยตั้งเป้าหมายไว้สัก 10 ปี เพื่อให้คนรุ่นหลังได้สานต่อ

ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กำลังดำเนินการเกี่ยวกับเรื่อง Social enterprise ได้รับฟัง พม. ที่รับผิดชอบเรื่องนี้อยู่ ฟังแล้วเป็นที่น่าเป็นห่วงที่คนในประเทศยังไม่ค่อยเข้าใจและไม่มีระบบรองรับ และขอแสดงความกังวลและเป็นห่วงว่าถ้าออก พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมแล้วจะไปไม่รอด เพราะผู้ปฏิบัติหรือผู้รับนโยบายยังไม่มี ความเข้าใจ

คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอส.)

อาสาสมัคร คือผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง ทั้งจากตนเองและสังคม ทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ มากขึ้น จากการเปิดใจในการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ส่งผลให้เกิดคุณค่าบางอย่าง ถ้าหากเปลี่ยนตัวเองแล้วจะสามารถเปลี่ยนชุมชน สังคมได้ จนไปสู่สังคมสันติสุข

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

“We change world change.” ไม่ต้องไปเปลี่ยนที่ใคร แต่เริ่มต้นเปลี่ยนที่ตัวเรา ถ้าเราเริ่มเปลี่ยนที่เรา คนที่จะได้อานิสงค์คนแรกเลยคือตัวเรา ถ้าหากใจเราคิดบวก “ใจที่คิดจะให้มันเบา ใจที่คิดจะเอามันหนัก” ถ้าเราสามารถแผ่พฤติกรรมเราไปสู่คนที่ใกล้ชิด ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของคนรอบข้างเช่นกัน จะเกิดการขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม

ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาเซียนถูกวิพากษ์วิจารณ์ไว้มาก ทุกคนคาดหวังเกี่ยวกับอาเซียนไว้มาก อาเซียนจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดี เกิดสันติสุขได้ระดับหนึ่ง อาเซียนมีกลไก วิธีการ การแสดงท่าทีที่จะไม่ทำให้ปัญหาลุกลามใหญ่โต ซึ่งอาเซียนเองต้องมีการปรับตัวมากขึ้นเพื่อเข้าใจถึงระดับประชาชน

เสวนาเปิดตัวหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน”

วิทยากร

อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คุณสุกัลลักษณ์ กาญจนขุนดี

นักวิชาการอิสระ

ดำเนินรายการโดย ผศ.ดร.จิรยุทธ์ สินธุพันธุ์ รองผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปประเด็น

นางสาวเปรมกมล สมใจ นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม

ถอดเทป

นางสาวภูริชยา ภูวนาถ เจ้าหน้าที่โครงการ

ผศ.ดร.จิรยุทธ์ สินธุพันธุ์ : ข้อค้นพบจากการศึกษาบริบทและวัฒนธรรมในประเทศที่ได้ไปศึกษาเป็นอย่างไร

คุณสุกัลลักษณ์ กาญจนขุนดี นักวิชาการอิสระ

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่ไม่ได้ติดอันดับแบบสำรวจของประเทศที่ประชาชนใจบุญที่สุดในโลก หรือการทำงานอาสาสมัครใดๆ ในปี 2558 ได้ทำการศึกษาวิจัย พบว่าเวียดนามทำเรื่องอาสาสมัครน้อยมาก ในปีต่อมา 2559 มีคะแนนปรับขึ้นเล็กน้อย ได้คะแนนเพิ่มขึ้น 36 แต้ม ส่วนปี 2560 อยู่อันดับ 116 คะแนนลดลง 23 แต้ม ส่วนปีต่อมาไม่พบข้อมูลการสำรวจประเทศที่ประชาชนใจบุญของประเทศเวียดนาม แต่ทั้งนี้คนเวียดนามไม่เห็นด้วยกับสำรวจครั้งนั้น

ทั้งนี้ จากการสำรวจเปรียบเทียบประเทศในภาคพื้นทวีป ประเทศที่บริจาคเงินเป็นอันดับ 1 คือประเทศพม่า ส่วนประเทศที่ให้เวลาทำงานอาสาสมัครมากที่สุดคือประเทศอินโดนีเซีย และประเทศพม่า และประเทศไทย ติดอันดับบริจาคเงินเป็นอันดับ 5 แต่ไม่ติดอันดับการให้เวลาทำงานอาสาสมัคร ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เพศไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนา ผู้ชายจะทำงานอาสาสมัครมากกว่าผู้หญิง ส่วนอายุไม่ค่อยเป็นประเด็น เพราะไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมาก ส่วนรัฐบาลให้ความสำคัญกับคนรุ่นใหม่มากในการทำงานอาสาสมัคร

ประเทศไทยเองอาจมีมุมมองต่อเวียดนามในทางที่แย่ ในด้านของประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา แต่จริงแล้วคนเวียดนามก็เป็นคนที่ใจบุญ ชอบช่วยเหลือ ยกตัวอย่าง กรณีช่วงซ่อมรถจักรยานยนต์คนหนึ่งที่ยายได้เขาไม่เยอะมาก แต่เขาบอกไม่มีความจำเป็นต้องหาเงินอะไรมากมาย จนมีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ด้วยประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีการใช้รถจักรยานยนต์จำนวนมาก เมื่อมีรถจักรยานยนต์ประสบอุบัติเหตุแถวหน้าร้านของเขา ช่วงซ่อมคนนั้นจึงช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุเป็นประจำ รวมถึงช่วยซ่อมรถของผู้ประสบอุบัติเหตุ รวมไปถึงการช่วยทำศพ และเคยมีเหตุการณ์หนึ่งที่มีคู่สามีภรรยาโดนรถชน จนภรรยาเสียชีวิต และช่วงซ่อมได้ขอรับเงินบริจาค เพื่อทำศพ และซื้อโลงศพให้กับผู้หญิงคนนั้น เนื่องจากสามีของเขาเป็นผู้ยากไร้ ไม่มีเงินในการทำศพ กรณีนี้ทำให้เห็นได้ว่าจริงๆ แล้วคนเวียดนามเป็นคนใจบุญ ชอบช่วยเหลือ

สังคมเวียดนามเป็นสังคมเกษตรกรรมที่เกื้อกูลกัน เป็นรากฐานของเวียดนาม เช่น ช่วยแรงงานในการทำงานเกษตร และมีจารีตประเพณีในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งมาจากลัทธิขงจื้อ รวมไปถึงสภาพความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น และต้องเผชิญกับพายุทั้งปี จึงมีการช่วยเหลือกันเพื่อความอยู่รอด รวมถึงการมีสงคราม จึงมีความคิด

Collective (ส่วนรวม) มีน้ำใจ และปัจจัยสุดท้ายคือแบบแผนของการเป็นสังคมนิยมในเวียดนาม ที่มีแนวคิดแบบรวมหมู่ ไม่มีผู้นำเดี่ยว

แนวคิดในการศึกษาเรื่องจิตอาสา มีกลุ่มที่ทำงานอาสาสมัคร 3 กลุ่มคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ

- 1) หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบงาน ได้แก่ รัฐบาลและพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม สหพันธ์แรงงานแห่งเวียดนาม สมาคมเกษตรกรเวียดนาม สมาคมทหารผ่านศึกเวียดนาม สหภาพสตรีเวียดนาม และสหภาพเยาวชนคอมมิวนิสต์โฮจิมินห์
- 2) หน่วยงานภาคเอกชน ส่วนใหญ่ทำงานในเชิง CSR ได้แก่ องค์กรทางวิชาชีพสังคม องค์กรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี องค์กรทางศาสนา กองทุนทางสังคมและการกุศล และกลุ่มสหกรณ์ (ยกตัวอย่างการทำจิตอาสาของประชาชนเวียดนาม คือมีผู้ชายคนหนึ่ง เป็นคนชนบท มาเรียนหนังสือในเมือง และไม่ค่อยมีหนังสือมากนัก ในระหว่างที่เรียน จึงมีความคิดที่จะรณรงค์ห้องสมุดทั่วประเทศ เพราะเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา โดยการใช้วิธีการวิ่งเพื่อรณรงค์ ระดมทุนเพื่อก่อตั้งห้องสมุดในชนบท และรับบริจาคหนังสือด้วยการวิ่ง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวภาครัฐเห็นความสำคัญ ในวิธีการแบบนี้ นอกจากนั้นการวิ่งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดอาสาสมัครหรือจิตอาสา)
- 3) องค์กรระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากเอ็นจีโถูกควบคุมและกีดกันจากภาครัฐ เพราะความไม่ไว้วางใจในการรวมกลุ่ม จึงมีการทำงานร่วมกันได้ไม่มาก เช่น การรวมกันเพื่อเก็บขยะ

การจัดการระบบจิตอาสาของเวียดนาม ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับงานอาสาสมัครที่เฉพาะเจาะจง แต่มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานอาสาสมัครสำหรับเยาวชน ปี 2558 สำคัญคือการสร้างเงื่อนไขและบรรยากาศให้เหมาะสมกับงานอาสาสมัคร การกำหนดคุณสมบัติของอาสาสมัครแต่ละประเภท ลักษณะของกิจกรรมที่ต้องไม่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง

ทั้งนี้ มี พ.ร.บ.ว่าด้วยกองทุนทางสังคมและกองทุนการกุศล ปี 2554 เพื่อควบคุมการใช้จ่ายให้ถูกต้อง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ไม่แสวงหากำไร และ พ.ร.บ.ว่าด้วยสมาคมและการจัดการสมาคม ดูแลการรวมกลุ่มที่ไม่แสวงผลกำไร ซึ่งยังอยู่ในขั้นต้น

ปัญหาและอุปสรรค

- ประชาชนเวียดนามยังไม่มี ความมั่นใจว่างานอาสาสมัครจะช่วยแก้ปัญหาได้จริงหรือไม่ เช่น งานบางอย่างที่ต้องอาศัยทักษะ เช่น งานกัญภัย งานสอนภาษา
- ระบบราชการเวียดนาม มีขั้นตอนยาวและซับซ้อน มีความติดขัดของระบบราชการ ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและระเบียบของรัฐ
- อาสาสมัครมีความจริงจังกับการทำงานมาก คาดหวังสูง เมื่อทำแล้วล้มเหลว จึงทำให้เกิดการถอดใจไม่ทำต่อ

- งานบางประเภทต้องการความชำนาญ ความรู้ ที่ต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพร่วมด้วย เช่น งานสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะ ไม่ใช่เพียงทำกิจกรรมการเก็บขยะ แต่ต้องมีวิธีการจัดการที่ถูกต้องด้วย

อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อกล่าวถึงประเทศอินโดนีเซีย คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงประเทศมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดในโลก แต่อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมที่สูงมาก จากการค้นย้อนไปในภูมิประวัติศาสตร์ของอินโดนีเซีย ในเรื่องวิถีจิตอาสา พบว่าวิถีจิตอาสาที่อยู่ในสำนึกของคน คือ “Gotong Royong” สำนึกของการอยู่ร่วมกัน เป็นเพื่อน เป็นพี่น้องกัน การทอดทิ้งกันไม่ได้ ซึ่งเป็นรากเหง้าของอินโดนีเซียในเรื่องจิตอาสา

อินโดนีเซีย อาจมีเรื่องจิตอาสาที่คล้ายกับประเทศอื่นๆ มีความผูกพันกับเรื่องการต่อสู้ในยุคอาณานิคม ประวัติที่พบเกี่ยวกับการทำงานเชิงจิตอาสาจนรวมกันเป็นระบบ ย้อนไปใน ปี 2433 มีบุคคลที่ลุกขึ้นมาตั้งองค์กรช่วยเหลือพี่น้องที่ทุกข์ยาก และขับเคลื่อน ดูแล จัดการปัญหาให้กับประชาชน จุดเริ่มต้นตรงนี้ทำให้อินโดนีเซียมีการขับเคลื่อนในภาคประชาสังคมที่ยาวนาน

ต้นทศวรรษที่ 1970 ที่เห็นเป็นรูปร่างและกลายเป็นได้ถูกบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งยังเป็นยุคของรัฐบาลทหาร โดยมีกระทรวงวัฒนธรรมและอุดมศึกษาทำงานร่วมกับกระทรวงการพัฒนา ได้หยิบยกเรื่องบทบาทของมหาวิทยาลัยกับการพัฒนาประเทศ และใส่ไว้เป็นพันธกิจสำคัญกับมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง 3 แห่ง โดยรับผิดชอบกันในแต่ละภูมิภาค คือ ภาคตะวันตก รับผิดชอบโดยมหาวิทยาลัยแอนดาส

ภาคกลาง รับผิดชอบโดยมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ภาคตะวันออกรับผิดชอบโดยมหาวิทยาลัยอานันทมหิดล เพื่อทำงานเพื่อสังคม ถือว่าเป็นพัฒนาการที่สำคัญในการผลักดันให้มหาวิทยาลัยทำงานเพื่อพัฒนาประเทศ โดยแต่ละมหาวิทยาลัยได้ออกแบบให้นักศึกษาแต่ละแห่งลงไปทำงานในชุมชน ไม่ว่าจะเรียนสาขาใดก็ตาม เป็นเวลา 3 เดือน จนทำให้โมเดลนี้เกิดการนำไปใช้ในมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ เป็นการสร้างปัญญาชนในการทำงานด้านอาสาสมัคร

จากการศึกษาและลงพื้นที่องค์กรภาคประชาสังคม 3 องค์กร คือ 1) Rifka Annisa 2) Project Child 3) Kelas Inspirasi มีข้อค้นพบดังนี้

องค์กร Project Child มีนักศึกษาเข้ามาทำงานอาสาสมัครเพื่อดูแลคนในสลัม นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้คนต่างชาติเข้ามาทำงานอาสาสมัครด้วย จากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่ทำงานอาสาสมัคร ได้คำตอบว่ากิจกรรมอาสาสมัครถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียน และที่เลือกมาทำอาสาที่องค์กรนี้ เพราะให้โอกาสในการสร้างการเรียนรู้ องค์กรนี้ทำให้งานอาสาสมัครของเขากลายเป็นงานที่ได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

องค์กร Rifka Annisa (องค์กรเพื่อนหญิง) ใช้การขับเคลื่อนด้วยอาสาสมัคร เนื่องจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว จึงทำเรื่องการสร้างอาสาสมัครและเป็นเพื่อนกับผู้หญิง แต่อาสาสมัครมีทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยใช้หลักการเป็นเพื่อนกับผู้หญิง โดยมีอาสาสมัครให้คำปรึกษาผู้ชาย หรือบางครอบครัวที่มีปัญหาเรื่องความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งคนที่เป็นอาสาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเอง ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น ส่วนคนที่ได้รับการดูแลก็เกิดการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้งานอาสาสมัครนี้ได้ไปเปลี่ยนแปลงในระดับโลก โครงสร้าง ข้อกติกาบางอย่างได้

องค์กร Kelas Inspirasi (ห้องเรียนสร้างแรงบันดาลใจ) เป็นองค์กรอาสาสมัครจากนักวิชาชีพ ในหนึ่งปีจะมีนักวิชาชีพมาสมัครเป็นอาสาสมัคร ที่สมัครโดยเสียค่าใช้จ่าย เพื่อไปทำงานอาสาสมัคร พบว่าในพื้นที่ห่างไกลในชนบท มีอาชีพอยู่ไม่กี่อาชีพ เช่น เกษตรกร ครู เป็นต้น ทำให้เกิดช่องว่างของโอกาสในการเข้าไปสู่ในภาคเศรษฐกิจอื่นๆ อาสาจากกลุ่มวิชาชีพต่างๆ ก็มีกระจายตัวไปสร้างแรงบันดาลใจ ทำให้นักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ชนบทได้รู้จักกับอาชีพที่หลากหลาย ส่วนองค์กรทำหน้าที่ประสาน เอื้ออำนวยความสะดวกให้อาสาสมัคร

สิ่งที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์นักศึกษาด้วยคำถามที่ว่าการทำงานอาสาของระบบการศึกษาเป็นการบังคับหรือไม่ นักศึกษาได้ให้คำตอบไว้ว่าไม่ได้เป็นการบังคับ แต่การทำงานอาสาจะเป็นสิ่งสำคัญในการนำไปสมัครงาน เพราะมีผลต่อการได้เข้าทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ

ผศ.ดร.จิรยุทธ์ สินธุพันธุ์ : อยากให้วิทยากรได้ให้ทัศนะในการเป็นประชาคมอาเซียน ว่างานจิตอาสาจะช่วยให้อาเซียนก้าวข้ามข้อจำกัดต่างๆ ไปได้อย่างไร

คุณสุลักษณ์ กาญจนขุนดี นักวิชาการอิสระ

ข้อสังเกตในการทำวิจัย จะมีความล่งเลว่าในสังคมไหนที่รัฐให้บริการไม่ได้ เช่น เมื่อเกิดภัยพิบัติ แล้วบริการของรัฐเข้าถึงได้ยาก ถ้าในสังคมที่มีการเกื้อกูลอยู่มากในภาคประชาชน การบริการของรัฐก็ไม่จำเป็น กรณีของพม่า ที่มีการระดมทุนช่วยเหลือกัน ไม่ว่าจะเกิดภัยพิบัติต่างๆ และทำไมเวียดนามถึงไม่ติดอันดับในการสำรวจประเทศที่คนใจบุญ ส่วนหนึ่งอาจเป็นกลไกรัฐของเวียดนามที่เข้าถึงพื้นที่ได้มาก สามารถให้บริการประชาชนได้ งานภาคอาสาสมัครจึงเกิดขึ้นน้อย

เราจะขยายเรื่องนี้ให้แพร่หลายในอาเซียน ต้องตั้งคำถามก่อนว่าจะขยายอะไร (ความไร้ประสิทธิภาพของรัฐ หรือความช่วยเหลือกันของภาคประชาชน) หากรัฐลดบทบาทลงก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ ปัญหาที่เจอจากการศึกษาปัญหาของพม่า คือรัฐควบคุมไม่ได้ ประชาชนจึงต้องช่วยเหลือกันเอง ส่วนเวียดนาม คือรัฐควบคุมมาก ประชาชนจึงช่วยเหลือกันเองน้อย สิ่งที่เป็นจำเป็นในการสร้างงานอาสา คือการดึงวัฒนธรรม ความเป็นเครือญาติ จารีต ประเพณี ในสังคมต่างๆ เน้นการรวมกลุ่ม การช่วยเหลือกันระหว่างกลุ่ม และถ้าหากรัฐมีประสิทธิภาพในการพัฒนา ก็ต้องดึงรัฐเข้ามาช่วยเสริมเพิ่มเติม ซึ่งรัฐมีบทบาทอย่างมากในการดูแลประชาชน

อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประชาคมอาเซียนต้องมองว่าเราเป็นชุมชนเดียวกัน จะทำให้เกิดความรู้สึกรักอยากช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสิ่งที่สำคัญ คือ ปัญหาบางเรื่องมาจากการด้อยประสิทธิภาพของภาครัฐ หรือการดูแลได้ไม่ทั่วถึง คนที่ทำงานด้านจิตอาสาในอาเซียน คือคนที่เป็นพลเมืองชั้นยอด เป็นกลุ่มคนที่มีคุณภาพ และประเทศในอาเซียน ควรจะมีเวทีแลกเปลี่ยน เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้ร่วมทำงานเพื่อพัฒนาประชาคมอาเซียนต่อไป

ภาคผนวก

ก รายละเอียดโครงการ

โครงการเสวนาวิชาการ“จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจและก้าวไปด้วยกัน”

วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2562 เวลา 12.30-16.30 น.

ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

จัดโดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ที่มาและความสำคัญ

การรวมตัวกันในนามอาเซียนได้ดำเนินมาถึงปีที่ 50 เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 โดยแนวคิดเรื่องอาเซียนส่วนมากเป็นการเชื่อมโยงระดับมหภาพในรูปแบบของนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ และความเป็น “อาเซียน” เองก็มีความท้าทายอยู่ เนื่องจากเป็นหน่วยทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นมา ด้วยความพยายามหลอมรวมความหลากหลายทั้งทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองของประเทศในภูมิภาคนี้เข้าไว้ด้วยกัน

นอกเหนือจากกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศแล้ว คำถามที่น่าสนใจคือมีชุดคุณค่าใดที่สามารถเชื่อมโยงผู้คนในภูมิภาคอาเซียนเข้าไว้ด้วยกันได้อีก ในปี พ.ศ.2556 ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินโครงการศึกษาวิจัยการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยมีการวิเคราะห์คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์สำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน แยกตามเป้าหมายและพันธกิจของประชาคมอาเซียนตามที่ระบุไว้ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Roadmap for ASEAN Community 2015) โดยในส่วนของเสาหลักด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) คุณธรรมที่พึงประสงค์เรื่องหนึ่งที่มีนัยสำคัญคือความห่วงใยและการแบ่งปัน (Caring and Sharing)

จากข้อค้นพบดังกล่าวนำมาสู่การดำเนินโครงการวิจัยจิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร ในปี พ.ศ.2559-2560 ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากมองว่าประเด็น “จิตอาสา” เป็นคุณธรรมที่สะท้อนถึงความห่วงใยและการแบ่งปัน และเป็นประเด็นที่สามารถเชื่อมโยงผู้คนในภูมิภาคอาเซียนที่มีความหลากหลายเข้าด้วยกันได้

ผลการศึกษาจากโครงการวิจัยนี้ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) นำมาเรียบเรียงเป็นหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” ซึ่งเป็นทำความเข้าใจเรื่อง “จิตอาสา” ในประเด็นนิยามความหมาย พัฒนาการ บทบาทของภาครัฐและ

ภาคประชาสังคมต้องงานจิตอาสา จาก 10 ประเทศอาเซียน ซึ่งประกอบไปด้วย กัมพูชา ไทย บรูไน พิลิปปินส์ มาเลเซีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม สิงคโปร์และอินโดนีเซีย

ประเด็นคำถามที่น่าสนใจและชวนคิดต่อหลังจากเข้าใจว่า “จิตอาสา” เป็นชุดคุณค่าร่วมที่สำคัญในการเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนเข้าด้วยกันแล้ว คือทิศทางในอนาคตของการใช้พลังจิตอาสาเชื่อมร้อยผู้คนในภูมิภาคอาเซียนจะเป็นอย่างไร

จากคำถามดังกล่าว ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเสวนาวิชาการ “จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน” โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียน และทิศทางในอนาคต
2. เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้จากหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” สู่สาธารณะ

2. ขอบเขตการดำเนินงาน

2.1 กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยองค์กรที่ทำงานในประเด็นอาเซียนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวม 70 คน

2.2 กำหนดจัดงาน วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2562 เวลา 13.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียน และทิศทางในอนาคต
- 3.2 เกิดการเผยแพร่องค์ความรู้จากหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” สู่สาธารณะ เพื่อจุดประกายให้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตอาสาในฐานะชุดคุณค่าที่เชื่อมร้อยผู้คนในอาเซียน

4. รูปแบบการดำเนินงาน

รูปแบบการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยเวทีเสวนาวิชาการ และเวทีนำเสนอองค์ความรู้จากหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” ประเด็นนำเสนอในงานประกอบไปด้วย

4.1 เสวนาวิชาการ: จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน” แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการขับเคลื่อนจิตอาสาในอาเซียนและทิศทางในอนาคต

4.2 เวทีเปิดตัวหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” นำเสนอประสบการณ์การลงพื้นที่ศึกษาองค์กรที่ขับเคลื่อนงานจิตอาสาในอาเซียน และข้อค้นพบจากการศึกษาของคณะนักวิจัยในโครงการวิจัยจิตอาสาในอาเซียนภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร

ข กำหนดการ

กำหนดการงานเสวนาวิชาการ “จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจและก้าวไปด้วยกัน”

วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2562 เวลา 12.30-16.30 น.

ณ ห้องประชุมอเนกประสงค์ ชั้น 1 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

จัดโดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

12.30-13.30 น.	ลงทะเบียน และรับประทานอาหารว่าง
13.30-13.40 น.	กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุม โดย ท่านทูตอดีตกิต ภาณุพงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและประธานคณะกรรมการด้านการส่งเสริมความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณธรรมกับต่างประเทศ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
13.40-15.40 น.	เสวนาวิชาการจิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน “อาเซียนในฐานะผู้สร้างสรรค์สันติภาพ” ผศ.ดร.ธีระ นุชเปี่ยม สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย “อาสา-อาเซียน” คุณสุภาวดี เพชรรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม (มอศ.) “จิตอาสา: หัวใจของมนุษย์ที่สมบูรณ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม” รศ.นพ. สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ดำเนินรายการโดย คุณพรวิดี ลาหนาดิ ผู้ประกาศข่าวและพิธีกรจากไทยพีบีเอส
15.40-16.30 น.	เสวนาเปิดตัวหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน” โดย คณะนักวิจัยโครงการคุณธรรมในอาเซียน : จิตอาสาภาคพื้นทวีปและภาคพื้นสมุทร อาจารย์ สุภาพร โพธิ์แก้ว สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณสุกัลลักษณ์ กาญจนขุนดี นักวิชาการอิสระ ดำเนินรายการโดย ผศ.ดร.จิรยุทธ์ สินธุพันธุ์ รองผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* กำหนดการอาจมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ค ผลประเมินการจัดงาน

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจ

การเสวนาวิชาการ "จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เขาใจและก้าวไปด้วยกัน

วันพฤหัสบดีที่ 8 สิงหาคม 2562 เวลา 12.30 - 16.30 น.

ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	9	35
หญิง	17	65
อายุ		
0 – 22 ปี	0	0
23 – 59 ปี	17	65
60 ขึ้นไป	6	23
ไม่ระบุ	3	12
อายุเฉลี่ย	48	
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	23
ปริญญาตรี	8	31
ปริญญาโท	6	23
สูงกว่าปริญญาโท	3	12
อื่นๆ	0	0
ไม่ระบุ	3	12
อาชีพ		
ครู /นักวิจัย/นักวิชาการ	4	15
ข้าราชการ	11	42
พนักงานเอกชน	0	0
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	0	0

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	1	4
นักบวช	2	8
อื่นๆ	4	15
ไม่ระบุ	4	15
หน่วยงาน		
ภาครัฐ	16	62
ภาคเอกชน	0	0
ภาคประชาสังคม/NGO	5	19
ประชาชนทั่วไป	1	4
สถาบันการศึกษา	0	0
สถาบันศาสนา	0	0
ไม่ระบุ	4	15
การเข้าร่วมกิจกรรมกับศูนย์คุณธรรม		
ครั้งแรก	14	54
2-3 ครั้ง	4	15
4 ครั้งขึ้นไป	5	19
ไม่ระบุ	3	12

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ามีผู้ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 26 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 65) มีอายุระหว่าง 23 - 74 ปี โดยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 23 - 59 ปี (ร้อยละ 65) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีอายุเฉลี่ย 43 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 31) นอกจากนี้มาจากหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ 62 รองลงมาคือ ภาคประชาสังคม/NGO ร้อยละ 19 นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมของศูนย์คุณธรรมเป็นครั้งแรกมากถึง ร้อยละ 54 ของผู้เข้าร่วมทั้งหมด

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการประชุมวิชาการ

การแปลความ

4.51-5.00	หมายถึง	พึงพอใจระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	พึงพอใจในระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความ
เสวนาวิชาการ “จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจ และก้าวไปด้วยกัน”	4.24		มาก
1. ความเหมาะสมผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมเสวนา	4.15	0.54	มาก
2. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.27	0.53	มาก
3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.31	0.55	มาก
เสวนาเปิดตัวหนังสือ “จิตอาสาอาเซียน”	4.22		มาก
4. ความเหมาะสมผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมเสวนา	4.31	0.55	มาก
5. ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.23	0.51	มาก
6. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	4.12	0.77	มาก
การจัดการในงาน	4.25		มาก
7. การลงทะเบียน	4.31	0.62	มาก
8. ระยะเวลาในการจัดประชุม	4.12	0.82	มาก
9. สถานที่ในการจัดประชุม	4.31	0.68	มาก
10. เอกสารประกอบการจัดประชุม	4.23	0.65	มาก
11. การดูแลอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่	4.12	0.65	มาก
12. รูปแบบการประชุม	4.23	0.59	มาก
13. ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วม	4.35	0.56	มาก
14. ความพึงพอใจในภาพรวม	4.31	0.55	มาก

ผลประเมินความเห็น ทุกรายการอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมในการจัดงานครั้งนี้

ผู้เข้าร่วมงานที่ตอบแบบประเมินได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประชุมในครั้งนี้ โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- เป็นการถอดบทเรียนที่เข้าใจง่ายและสามารถนำไปขยายผลและถ่ายทอดให้สังคมเข้าใจและก้าวไปด้วยกันโดยไม่เกิดการแบ่งแยก โดยใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยเน้นการมีส่วนร่วม
- ควรเชิญหรือเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ หรือกลุ่มคนที่หลากหลายเข้ามาร่วมรับฟังให้มากขึ้น
- ควรมีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูล คลิปวิดีโอ ไฟล์เอกสาร ภาพ และเอกสารประกอบการนำเสนอของวิทยากร เพื่อนำไปเป็นข้อคิดที่จะเป็นประโยชน์สู่การปฏิบัติต่อไป
- ควรเพิ่มเวลาในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
- ศูนย์คุณธรรม ควรเผยแพร่การดำเนินงานให้คนทั่วไปรับทราบ
- How to การเชื่อมโยงของภาครัฐกับภาคส่วนต่างๆ

การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ในเวทีไปใช้ประโยชน์

- กำหนดวิสัยทัศน์ในการดำเนินงาน
- นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการทำงาน
- นำไปเผยแพร่ให้คนในชมรมเข้าใจ และนำไปต่อยอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อให้สังคมเกิดสุข และเกิดสำนึกในการเป็นส่วนหนึ่งของอาเซียน
- สร้างประโยชน์การอยู่ร่วมกัน มีน้ำใจ ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันและพร้อมที่จะถ่ายทอดไปสู่ชุมชน
- มุลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ทำสิ่งนี้อยู่แล้วจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามคำขวัญของมูลนิธิ “เรียนรู้ร่วมกันสร้างสรรค์สังคม”
- ข้อคิดจากวิทยากรนำไปปรับใช้กับการทำงานที่ทำอยู่ และอยากทำสื่อสร้างสรรค์เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะต่อไป

สรุปประเด็นเสวนาวิชาการ “จิตอาสาอาเซียน: เรียนรู้ เข้าใจและก้าวไปด้วยกัน”

ที่ปรึกษา

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี

ผู้อำนวยการศูนย์คุณธรรม

คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

นางสาวธัญลักษณ์ ศรีสง่า

หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรม

นายติณณพัชร์ พูลพิพัฒน์

นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม

นางสาวเปรมกมล สมใจ

นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม

นางสาวภูริชยา ภูวญาณ

เจ้าหน้าที่โครงการ

นางสาวเนตรนภา หนองแบก

เจ้าหน้าที่โครงการ

ศูนย์คุณธรรม

(องค์การมหาชน)

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เลขที่ 69 อาคารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)

ชั้น 16-17 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02 644 9900 โทรสาร 02 644 4901-3

<http://www.moralcenter.or.th>